

# Ringmärkningen vid Falsterbo fågelstation 1992

*Ringling at Falsterbo Bird Observatory 1992*

**Lennart Karlsson, Sophie Ehnbohm & Göran Walinder**

## Meddelande nr 155 från Falsterbo fågelstation

*Ringmärkningen vid Falsterbo bedrevs under 1992 enligt det program som tillämpats sedan 1980, det vill säga med standardiserad fångst under både vår och höst (Tabell 1). Totalt ringmärktes 20 606 fåglar av 82 arter under året (medeltal 1980-89: 23 645). 98% av totalsumman (20 202) ligger inom det standardiserade programmet (kategori A-C i Appendix). I denna rapport lämnas, förutom rena sifferuppgifter, några kortfattade kommentarer till årets fångstresultat och till de återfynd som rapporterats. Avslutningsvis presenteras några pågående projekt med anknytning till ringmärkningen samt en lista över "Meddelanden från Falsterbo fågelstation" publicerade under 1992.*

Antalet ringmärkta fåglar fördelade på säsonger redovisas i Appendix. Säsongssummorna från fyren och Flommen är direkt jämförbara med motsvarande uppgifter i ringmärkningsrapporterna för 1980-91, publicerade i Anser 1981-92. Enda förbehåll är att fångsten i Flommen upphörde redan den 15 september under 1980-82. Denna inskränkning är för de intressantaste arterna på lokalen dock av marginell betydelse i ett mera långsiktigt perspektiv. Eventuella klockslag i texten avser alltid svensk normaltid. I jämförelser mellan fångstsiffror från år till år avser ut-

trycken "medeltal" och "normalt", om ej annat anges, tioårsmedeltalet 1980-89.

Fångstinsatserna på respektive lokaler under 1992 redovisas i Tabell 1. Avvikelseerna från medeltalen kan, när det gäller fyren, förklaras med den under långa tider dåliga fågeltillgången. Den medförde att dagar med fångst utöver den stipulerade minimitiden på fyra eller sex timmar mycket sällan förekom. Vid Flommen gäller motsatt förhållande, flera dagar fortsatte fångsten efter de sex minimitimmar.

**Tabell 1.** Fångstinsats 1992 fördelad på lokaler samt antalet nättimmar i förhållande till genomsnittet för 1980-91 (C 1983-91).

*Trapping efforts 1992 distributed on trapping sites and number of net hours in relation to the average number during 1980-91 (C 1983-91).*

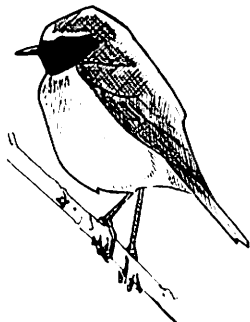
Lokal och period Site and period	Timmar Hours	Nättimmar Net hours	+/- (%)
A: Fyren 21 Mar - 10 Jun	322	4710	- 11
B: Fyren 21 Jul - 10 Nov	590	7942	- 12
C: Flommen 21 Jul - 30 Sep	339	6619	+ 14

## Väder 1992

Samtliga väderdata är hämtade från SMHI (1992, 1993) samt från SMHI:s väderstation i Falsterbo.

Året var som helhet något mildare än normalt i hela landet. Frånsett kortvarig kyla i mitten på februari var vintern åter mild. Den milda och ganska blåsiga "vintern" varade till sista veckan i mars då det blev tillfälligt kyligare. Inledningen av april var däremot mild och ett högt tryck kring den 7-10 gav dimma i Falsterbo. I mitten av månaden skedde ett omslag till kallare väder med snöblandat regn. De kalla nätterna fortsatte ända fram mot månadens slut, då ett par rejäla regnväder passerade. Maj inleddes med "aprilväder", dvs. talrika skurar och friska västvindar. Efter ett regn natten till den 13 etablerade sig ett mäktigt högt tryck och det blev sol, värme och torka i två månader! I Falsterbo föll ingen mätbar nederbörd ( $< 0,1$  mm) under perioden 14.5 - 11.7 och temperaturrekord noterades för såväl maj som juni. Årets häckningssäsong genomfördes alltså i extrem torka åtminstone i södra hälften av Sverige.

Från mitten på juli blev vädret ostadigare med flera magnifika åskväder. Augusti bjöd på variationsrikt väder med tillfällig värmebölja kring den 10 och mera höstligt väder i slutet av månaden. September var något varmare och torrare, medan oktober var kallare än normalt i stort sett i hela Sverige. Kylan började i norr redan i slutet av september och utbreddes sig söderut. En lång period med nordvindar i inledningen av oktober "tömde" säkert Sverige på flyttfåglar utan att det egentligen märktes i fångst- eller sträckprotokoll vid Falsterbo.



## A: Fyren 21 mars - 10 juni

Under vårsäsongen ringmärktes 4100 fåglar av 55 arter, en summa som ligger ca 300 under medeltalet (4426). Talrikaste arter var rödhake 1291 (medeltal 1112), lövsångare 621 (1545), kungsfågel 462 (193) och grönsiska 717 (84). Därutöver fångades endast en art till i över 100 exemplar, nämligen järnspurv 115 (191). Se vidare Tabell 2.

Vårens högsta dagssumma uppnåddes den 8 april (jfr. nedan) då 615 fåglar ringmärktes (rödhake 351, kungsfågel 199). Höga dagssummor blev det också den 22 april (242; rödhake 186, grönsiska 37), den 26 april (377; rödhake 130, grönsiska 180), den 28 april (289; rödhake 25, lövsångare 20, grönsiska 214) och den 14 maj (254; ärtsångare 17, lövsångare 205). Därutöver förekom ytterligare 7 dagar med mer än 100 märkta fåglar: Den 3, 9, 12, 21 och 25 april samt den 18 och 28 maj.

Bland de arter som tillbringar hela året i Europa noterades den högsta vårsumman hittills för kungsfågel (462) och den näst högsta för gärdsmyg (82). Av kungsfågarna fångades 200 (43%) på en enda morgon (8 april) medan gärdsmygarna var mera jämnt fördelade över en längre period (högsta dagssumma: 11 den 8 april). Antalet rödhakar var också något högre än medeltalet och högsta dagssumman, 351 (27%), uppnåddes även i detta fall den 8 april, en lugn, disig morgon med molnfri himmel.

Särskilt anmärkningsvärt är det stora antalet grönsiskor (717), en art som normalt inte fångas i några större antal vid Falsterbo under våren. Huvuddelen av grönsiskorna fångades under perioden med dåligt sträckväder i månadsskiftet april-maj. Högsta dagssumman (214, tillika "dagsrekord" under våren) uppnåddes den 28 april. Liknande "massuppträdande" av grönsiska noterades även våren 1985 (438 märkta) också då i samband med ogynnsamt flyttningsväder (Karlsson m.fl. 1986, Persson 1986).

Bland tropikflyttarna noterades extremt låga summor för rödstjärt (29; medeltal 103), lövsångare (621; 1545), svartvit flugsnappare (5; 49) och törnskata (6; 34). För samtliga dessa arter är årets siffror de lägsta inom det pågående fångstprogrammet. Samtliga arter förekom också i osedvanligt låga antal hösten

1991 (efter en dålig häckningssäsong) och resultatet var därför inte helt oväntat. För såväl rödstjärt som törnskata finns dessutom en klar långsiktig nedgång i fångstsiffrorna. Samma tendens finns i flera andra mätserier, bl.a. fångstsiffrorna vid Ottenby (Pettersson 1992). För just törnskatan har dessutom en litteraturstudie nyligen sammanställts och publicerats (Svensson m.fl. 1992).

Vårsträckets förlopp uttryckt som mediandatum (den dag då hälften av säsongssumman uppnåtts) var under 1992 med få undantag ganska normalt (Tabell 3). Mediandatum är emellertid bara ett grovt mått, och säger t.ex. ingenting om flyttningens periodens längd.

Sålunda fångades t.ex. endast 10 rödhakar (<1%) efter 30 april. I genomsnitt fångas 20% av rödhakarna under vårsträcket efter detta datum. De två senaste åren har denna andel t.o.m. varit betydligt högre: 1990: 59%, 1991: 60% (Karlsson m.fl. 1991, 1992). Variationen i ankomsttid står som så ofta att finna i väderförhållandena under flyttningsresan. Höstrycksperioderna kring den 8-12 och den 21-26 april (särskilt den senare) har därvidlag haft betydelse för rödhakarnas passage våren 1992.

Av vårens 51 ringmärkta gransångare bedömdes 43 (84%) tillhöra den sydliga rasen *Phylloscopus c. collybita* och endast 7 som tillhörande den nordliga rasen *P. c. abietinus*. Därutöver fångades en som bedömdes som *P. c. tristis*. Någon motsvarande snedfördelning mellan *collybita* och *abietinus* finns tidigare

**Tabell 2.** Fångstsiffror för 20 valda arter under våren 1992 jämförda med medeltalen för 1980-89.

*Number of ringed birds in 20 selected species during spring 1992 compared to the average number 1980-89.*

	1992	$\bar{x}$ 1980-89
<b>Arter som övervintrar i Europa (Nordafrika)</b>		
<i>Species wintering in Europe (N Africa)</i>		
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	82	48
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	115	191
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	1291	1112
Koltrast <i>Turdus merula</i>	35	67
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	32	66
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	462	193
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	77	152
Sävsparv <i>Emberiza schoeniclus</i>	6	20
<b>Arter som övervintrar både N och S om Sahara</b>		
<i>Species wintering both N and S of the Sahara</i>		
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	43	61
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	51	42
<b>Arter som övervintrar i Afrika (S om Sahara)</b>		
<i>Species wintering in Africa (S of the Sahara)</i>		
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	14	20
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	29	103
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	48	39
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	52	41
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	99	114
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	63	75
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	56	71
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	621	1545
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	5	49
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	6	34

inte i vårt material. Att så få *abietinus* fångades är förvånande och svårt att förklara. Väderförhållandena har säkert sin betydelse även här, men vi avstår t.v. gärna från ytterligare spekulation...

De ringmärkta lövsångarna rasbestäms inte men klassas efter utseendet som "sydliga" (grön ovan och gul under) respektive "nord-

**Tabell 3.** Vårsträcket (mediandatum) 1992 för fem europaflyttare och nio tropikflyttare baserat på fångstsiffror vid Falsterbo, jämfört med medelvärden för 1980-89.

*Spring migration (median date) 1992 at Falsterbo in five species wintering in Europe and nine species wintering in Africa, south of the Sahara, compared to averages for 1980-89.*

	n	Mediandatum 1992	Median date 1980-89	+/-
<b>Europaflyttare</b>				
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	82	12 apr	17 apr	- 5
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	1291	15 apr	17 apr	- 2
Koltrast <i>Turdus merula</i>	35	26 apr	13 apr	+ 13
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	32	12 apr	19 apr	- 7
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	462	8 apr	5 apr	+ 3
<b>Tropikflyttare</b>				
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	14	19 maj	18 maj	+ 1
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	29	14 maj	18 maj	- 4
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	48	28 maj	1 jun	- 4
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	52	28 maj	31 maj	- 3
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	99	15 maj	15 maj	0
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	63	19 maj	20 maj	- 1
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	56	28 maj	28 maj	0
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	43	25 maj	17 maj	+ 8
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	621	14 maj	13 maj	+ 1

liga" (grå ovan och vit under). Cirka 10% av lövsångarna bedömdes som "nordliga", vilket är ungefär samma andel som under 1988-90 (91 endast 7%). Någon tidsmässig skillnad mellan de två kategorierna lövsångare förelåg inte, mediandatum för båda inföll den 14 maj.

En lundsångare (2k) ringmärktes den 29 maj (stationens elfte märkta). Två gulhämplingar (båda 2k hanar) fångades bland mångderna av grönsiskor den 28 april (åttonde- nionde märkta). En blåhake, fyra mindre flugsnappare och en ortolansparv tillhörde också de ovanligare inslagen i vårens fångst.

## B: Fyren 21 juli - 10 november

Under höstsäsongen ringmärktes 989 fåglar av 57 arter vid fyren, vilket är den fjärde lägsta säsongssumma som uppnått (lägst 1987: 8389, medeltal 1980-89: 13 171). Talrikaste arter var (siffrorna i parentes anger medeltalen för 1980-89): Gärdsmyg 795 (284), rödhake 1662 (2271), lövsångare 897 (1932), kungsfå-

gel 3515 (1622) och grönsiska 559 (463). Dessa fem arter utgör tillsammans ca 70% av säsongssumman och kungsfågeln ensam står för drygt en tredjedel. Se vidare Tabell 4.

Höstens högsta dagssummor noterades den 28 september (873; järnsparv 34, rödhake 301, svarthätta 24, gransångare 48, kungsfågel 418) och den 29 september (839; gärdsmyg 130, järnsparv 26, rödhake 104, taltrast 21, gransångare 21, kungsfågel 459, blåmes 23, grönsiska 25). Det blev alltså ingen dag med över 1000 märkta fåglar denna höst, och de nämnda två är dessutom de enda med mer än 500. Vid ytterligare sju tillfällen uppnåddes dagssummor på mellan 300 och 500 fåglar nämligen den 31.8 (421), den 13.9 (301), den 18.9 (416), den 25.9 (470), den 27.9 (422), den 10.10 (329) och den 18.10 (357).

För tredje hösten i rad var fångsten av många tropikflyttande arter lägre än medeltalet (Tabell 4), om än inte lika katastrofalt låg som under hösten 1991. Man kan anta att

häckningen lyckades någorlunda bra under 1992, även om den genomfördes i extrem torka (åtminstone i södra Skandinavien) och effekten av fjolårets misslyckade häckningssäsong satte sina spår i form av färre häckande par.

För svarthätta och gransångare uppnåddes de näst högsta säsongssummorna (139 respektive 161) sedan 1980. Bland gransångarna bedömdes 23 som *Phylloscopus c. collybita*, 131 som *P. c. abietinus* och 4 som *P. c. tristis*. Återstående tre rasbestämdes inte.

Bland europaflyttarna fanns stor variation i förhållandet till medeltalet för respektive art (Tabell 4). Gärdsmyg t.ex. fångades åter (fjärde hösten i rad) i mycket högt antal (795). Antalet kungsfåglar (3515) är den näst högsta säsongssumman (högst: 4029, 1990). Ännu en mild vinter är en starkt positiv faktor för dessa arter. Om häckningen dessutom gick bra blir resultatet naturligtvis en stor individrikedom.

Antalet rödhakar var högre än under 1991 men fortfarande långt under medeltalet. Så var även fallet med en rad andra arter (järnsparv, taltrast, bofink), alla med sträcktopp kring månadsskiftet september-oktober. Sannolikt påverkades resultaten för dessa arter av väderläget i början av oktober (se ovan), som inte koncentrerade fåglarna till Falsterbonäset.

För trastarna, särskilt björk- och rödvingetrast, "försenades" sträcket dess-

**Tabell 4.** Fångstsiffror för några valda arter under hösten 1992 jämförda med medeltalen för 1980-89 (Fyren 21 juli - 10 november). För invasionsarterna anges tidigare högsta säsongssumma.

*Captures of some selected species during autumn 1992 compared to average for 1980-89 (Lighthouse garden 21 July - 10 November). In irruptive species, the highest total from previous seasons is given.*

	1992	$\bar{x}$ 1980-89
<b>Tropikflyttare</b>		
<i>Species wintering in Afrika (S of the Sahara)</i>		
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	38	214
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	99	260
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	32	63
Årtsångare <i>Sylvia curruca</i>	66	82
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	43	43
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	172	282
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	897	1932
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	41	96
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	110	184
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	10	30
<b>Arter som övervintrar både N och S om Sahara</b>		
<i>Species wintering both N and S of the Sahara</i>		
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	139	82
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	161	100
<b>Arter som övervintrar i Europa (Nordafrika)</b>		
<i>Species wintering in Europe (N Africa)</i>		
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	795	284
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	238	296
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	1662	2271
Koltrast <i>Turdus merula</i>	30	35
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	148	238
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	3515	1622
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	111	201
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	65	100
<b>"Invasionsarter"</b>		
<i>"Irruptive species"</i>		
Svartmes <i>Parus ater</i>	17	90: 716
Blåmes <i>Parus caeruleus</i>	430	90: 7003
Talgoxe <i>Parus major</i>	210	81: 1500
Grönsiska <i>Carduelis spinus</i>	559	88: 2899
Gråsiska <i>Carduelis flammea</i>	10	90: 274

utom av god tillgång på bär norrut. De 14 björktrastar som ringmärktes är sålunda allihop ur den lokala populationen, fångade i juli eller början av augusti. Inte förrän i mitten på januari 1993 sågs ordentligt utsträck av björktrast (flera tusen per dag) och då även en hel del rödvingetrast. Invasionsarterna, slutligen, ringmärktes i måttliga eller låga antal. Någon mesinvasion blev det inte denna höst. Antalet blåmesar (430) är faktiskt det lägsta sedan 1983! Åldersfördelningen bland blåmesarna var märklig, endast 55% var årsungar (1k) mot normalt ca 95%. Bland de gamla (2k+) fåglarna var ungefär lika stor andel (57%) fjolåringar (2k) och resten äldre (3k+). Redan 1991 var andelen ungfåglar avsevärt lägre (75%) än normalt. Varför andelen ungfåglar var så extremt låg är t.v. en öppen fråga.

Grönsiska förekom i måttliga antal från slutet av september och framöver. Totalt ringmärktes 559 ex och den högsta dagssumman uppnåddes den 27 september (103). De tio gråsiskor som ringmärktes under säsongen tillhörde alla rasen *Carduelis flammea cabaret*.

Sällsyntheterna inskränkte sig till en kungsfågelsångare (1k) den 24 oktober (stationens åttonde märkta). En blåhake (1k hane) fångades så sent som den 23 oktober.

De högsta dagssummorna uppnåddes den 31 augusti (469; sävsångare 148, rörsångare 284, lövsångare 17), den 29 augusti (399; gulärta 21, sävsångare 98, rörsångare 243), den 25 augusti (324; sävsångare 59, rörsångare 234, lövsångare 17) och den 28 september (301; ladusvala 13, järnsparv 17, rödhake 32, grönsiska 20, sävsparv 179). Därutöver förekom ytterligare 15 dagar med mellan 100 och 300 märkta fåglar. Summorna för sävsångare den 31.8 och för sävsparv den 28.9 är båda nya "dagsrekord". Antalet rörsångare den 31.8 är det näst högsta som uppnåtts på en dag.

Uppenbarligen har säv- och rörsångare haft en god häckningssäsong. Arterna lever ju i fuktig miljö och den envisa torkan kanske inte hade lika stor inverkan i dessa biotoper? Från Tåkern rapporteras t.ex. 10 ringmärkta unga rörsångare per gammal fågel jämfört med 3 under 1991 (Gezelius & Gustavsson 1993). I Flommen var andelen ungfåglar bland sävsångarna 88% och bland rörsångarna 75%, vilket i bägge fallen är nära medeltalen.

Det remarkabelt höga antalet sävsparvar är till största delen orsakat av väderleken under sista septemberveckan. Kyligt väder utbreddes sig norrifrån med nordliga vindar. I gränzonen till mildare luft bildades kompakt molnighet med dis eller dimma. Den 25-28 var det i

## C: Flommen 21 juli - 30 september

Säsongssumman, 6203 märkta fåglar, är den fjärde högsta sedan det pågående fångstprogrammet startade 1980 och knappt 1000 över medeltalet för 1980-89 (5253). Större delen av fångsten består av tropikflyttare, särskilt *Acrocephalus*, vilka förekom i riklig mängd (Tabell 5). Antalet sävsångare (853) är det högsta och antalet rörsångare (3224) det näst högsta som uppnåtts. Dessutom fångades ett rekordstort antal sävsparvar (781), särskilt i slutet av september.

Tabell 5. Fångstsidfror för några valda arter under hösten 1992 jämförda med medeltalen för 1980-89 (Flommen 21 juli - 30 september).

Captures of some selected species during autumn 1992 compared to averages for 1980-89 (Reed bed area 21 July - 30 September).

		1992	$\bar{x}$ 1980-89
Ladusvala	<i>Hirundo rustica</i>	160	246
Buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	41	82
Sävsångare	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	853	587
Kärrsångar	<i>Acrocephalus palustris</i>	104	110
Rörsångare	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	3224	2217
Lövsångare	<i>Phylloscopus trochilus</i>	341	1191

stort sett oavbrutet mindre än 5 km sikt vid Falsterbo, tidvis också tät dimma. De flyttande sävsparvarna sträckte inte ut över havet utan gick ner för rast i Flommen. Ytterligare en faktor som säkert påverkade fångstresultatet i positiv riktning var de svaga vindarna, som medförde att näten hängde stilla.

Drygt fyra femtedelar av de ringmärkta sävsparvarna var honor. Detta beror givetvis på att säsongen avslutades mitt i sävsparvens flyttningstid och att majoriteten av hanarna därför inte hunnit passera.

Bland övriga arter kan nämnas att de flesta back- och ladusvalorna fångades under liknande omständigheter som sävsparvarna (lugnt, mulet och gärna disigt väder). Årets fångst av pungmes uppgick till 19 nymärkningar, en egen och 6 främmande kontroller. Ovanliga inslag i fångsten var en kungsfiskare (1k hane) den 25 juli, en fältsångare (1k; stationens tredje märkta) den 19 augusti och en trastsångare (3k+ hona) den 31 augusti.



Antalet sävsparvar var exceptionellt högt under hösten 1992. Det disiga vädret under sista septemberveckan torde vara en orsak till de höga fångstsiffrorna.

Foto: Tommy Flies.

### D: Fångst utanför standardprogrammet

Under denna rubrik hamnar 298 fåglar, de flesta är "biprodukter" i samband med försök att fånga speciella arter (t.ex. blåhake, rödstrupig piplärka, steglits, vinterhämling) för olika ändamål (orienteringsförsök, komplettering av "Fotoprojektet").

### E: Pullmärkning

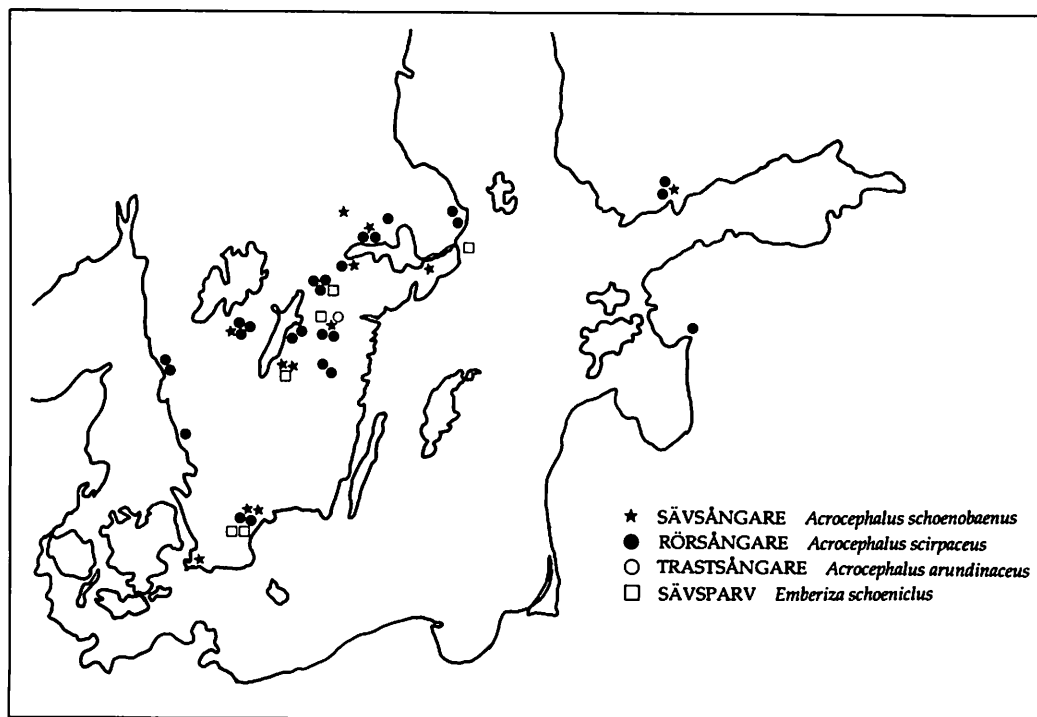
Under året ringmärktes 106 boungar: sex tornfalkar (i holken på fyren) och 100 starar (i holkar vid fyren och fågelstationen). I de sexton starholkarna vid fågelstationen häckade åtta par, som fick totalt 36 ungar. Motsvarande resultat i de tjugo holkarna vid fyren var tolv par som fick 64 ungar. I båda holkgrupperna blir det alltså ungefär fem ungar per par (samma som 1990 och 1991). Däremot växlar antalet häckande par mera mellan åren, särskilt vid fyren (1990-92: 8, 3 respektive 12 par).

Vårt engagemang i det Svenska Holkprojektet avslutades 1991 efter 12 säsonger.

### Återfynd och kontroller

Under tiden 15 april 1992 - 15 mars 1993 rapporterades totalt 74 återfynd av fåglar ringmärkta vid Falsterbo och 75 kontroller av fåglar med främmande ringar (varav 20 utländska). Den mest frekventa arten, såväl bland återfynd som kontroller, var rörsångaren (17 återfynd och 26 främmande kontroller). Dessutom gjordes 68 kontroller av egna tidigare märkningar, också här mest rörsångare (32).

En sävsångare rapporterades från Ungern och en från norra Italien. Av rörsångare återfanns bl.a. en i Holland, sex i Belgien (+ tre kontroller i Falsterbo av fåglar med belgiska ringar) och en i västra Frankrike. Återfynden indikerar de båda arternas skilda flyttningssvårigheter (Österlöf 1975, Roos 1984). Sävsångarna flyttar mera åt S/SSE medan rörsångarna har en utpräglad sydvästlig sträckriktning. I de flesta fallen är återfynden fåglar kontrollerade av ringmärkare.



**Figur 1.** Märkplatser för säv-, rör- och trastsångare samt sävsparvar kontrollerade vid Falsterbo (Flommen) hösten 1992.

*Ringing localities of Sedge, Reed and Great Reed Warblers and Reed Buntings controlled at Falsterbo (Flommen) in autumn 1992.*

Kontroller av *Acrocephalus*-arterna samt av sävsparv under 1992 (märkta norr om Falsterbo) redovisas i Fig. 1. I stort kan man säga att de ligger inom de områden som anges av Roos (1984), men att en del nya lokaler har tillkommit på grund av ökad ringmärkaraktivitet. Trastsångare är "ny art" i våra återfyndslistor.

Bland fynden under häckningstid kan nämnas en svarthätta (märkt maj 1991) från Västmanland (juli 1992) samt en blåmes (oktober 1990) från Trollhättan (maj 1992).

De mest långväga fynden som rapporterades var ett par rödhakar i Marocko (3) och Algeriet (2). Relativt långväga, men framför allt snabb, får man beteckna den lövsångare som kontrollerades vid Falsterbo den 9 maj 1990 kl 03 knappt 6 dygn efter märkningen på Isola del Giglio, en liten ö i Tyrrenska havet ca fem mil norr om Rom, en resa på drygt 140 mil

eller ca 24 mil per dygn. Till detta kan läggas att fågeln vid fångstillfället var i mycket god kondition med goda fettreserver (fettklass 6 i skala 0-9).

Av pungmeskontrollerna var tre från Krankesjön (märkta som boungar) och två från Landsjön i Småland (1k, september). En fågel bar fransk ring och var märkt i västra Frankrike strax norr om Bordeaux i december 1990. Från samma område har vi tidigare bl.a. en dubbelkontroll av en annan pungmes (märkt oktober 1988, kontrollerad i Flommen 18 september 1989 och (märkligt nog!) 18 september 1990).

Bland de äldsta fåglarna som rapporterades var två 13-åriga och en 12-årig gråtrut, märkta som boungar på Måkläppen 1979-80. En 13-årig kustsnäppa (augusti 1978) rapporterades från Frankrike augusti 1991. Av de små tättingarna hittar man ofta de äldsta fåglarna bland "egenkontrollerna". Under 1992 kon-



trollerades sålunda bl.a. en 10-årig och en minst 9-årig rörsångare, en 7-årig härmsångare, en minst 6-årig ärtsångare och en minst 6-årig sävsparv. I listan över åldersrekord för fåglar ringmärkta i Sverige (Staaav 1989) finns härmsångaren inte med, vilket skulle betyda att ingen svenskmarckt härmsångare tidigare återfunnits efter mer än fem år.

Avslutningsvis några fynd av det mera udda slaget: En rörsångare, märkt 7 september, kontrollerades fem dagar senare vid Aneby i Småland, drygt 30 mil NNE om Falsterbo! En grönfink som märktes vid fyren i slutet av oktober 1991 kontrollerades två gånger i maj 1992 i Gemla, Småland innan den i juli slutligen återfanns död i magen på en gädda uppfiskad i Lammhult.

## Projekt med anknytning till ringmärkningen

- \* Orienteringsförsök med blåhakar infångade i Sydvästskåne och vid Oslo (samarbete med norska ringmärkare) för att eventuellt utröna om det finns sydvästflyttande blåhakar.
- \* Magnetfältorientering hos näktergal, rödstjärt, kärrsångare och svartvit flugsnappare (Susanne Åkesson).
- \* Sammanställning av fångstsiffror 1964-92.
- \* Sammanställning av Fotoprojektet.
- \* Deltagande i det europeiska ACRO-projektet.

## Meddelanden från Falsterbo fågelstation

Under tiden juni 1992 fram till och med mars 1993 har följande nummer tillkommit i stationens meddelandeserie:

145. Kjellén, N. 1992. Ålders- och könsfördelning hos sträckande rovfåglar över Falsterbohalvön hösten 1991. (Summary: *Age and sex ratio among raptors migrating past the Falsterbo peninsula in the autumn of 1991.*) -Anser 31: 81-100.
146. Karlsson, L., Ehnbohm, S. & Walinder, G. 1992. Ringmärkningen vid Falsterbo fågelstation 1991. (Summary: *The ringing activity at Falsterbo Bird Observatory 1991.*) -Anser 31: 109-120.

147. Kjellén, N. 1992. *Differential timing of autumn migration between age and sex groups in raptors at Falsterbo, Sweden.* -Orn. Scand. 23: 420-434.

148. Åkesson, S. In press. *Coastal migration and wind compensation in nocturnal passerine migrants.* -Ornis Scand.

149. Åkesson, S. In press. *Effect of geomagnetic field on the orientation of Marsh Warblers, Acrocephalus palustris, in Sweden and Kenya.* -Anim. Behav.

150. Karlsson, L. (red). 1992. Falsterbo - ur fågelperspektiv. -Anser suppl. 32 (1-156). Lund.

151. Holmgren, N., Ellegren, H. & Pettersson, J. 1993. *The adaption of moult pattern in migratory Dunlins Calidris alpina.* -Orn. Scand. 24: 21-27.

152. Jönsson, P.E. 1992. Häckfågelfaunan i fem fågelskyddsområden i sydvästra Skåne, 1988-1992. (Summary: *The breeding bird-fauna in five bird-sanctuaries in southwest Skåne, 1988-1992.*) -Anser 31: 251-262.

153. Roos, G. 1993. Sträckräkningar vid Falsterbo hösten 1990, särskilt förekomsten av fyra invasionsarter; mindre korsnabb, svartmes, blåmes och sidensvans. (Summary: *Visible bird migration at Falsterbo in autumn 1990, especially the occurrence of four irruption species: Common Crossbill, Coal Tit, Blue Tit and Waxwing*) -Anser 32: 1-28.

154. Jönsson, P.E. 1993. Projekt svartbent strandpipare - årsrapport 1992. (Summary: *The Kentish Plover Project - report for 1992.*) -Anser 32: 29-34.

Särtryck av dessa uppsatser, liksom av tidigare publicerade meddelanden, kan beställas från fågelstationen (adress nedan).

## Tack

I själva ringmärkningsarbetet deltog (förutom undertecknade): Geir Andersen, Jette Brandt, Johan Lorentzon (tillika guide), Björn Malmhagen, Jens Mattsson (tillika guide), Klaus Malling Olsen och Karin Persson.

I Falsterbokommitten ingick (förutom undertecknade) Thomas Alerstam, Paul Eric Jönsson, Johnny Karlsson, Nils Kjellén, Klaus Malling Olsen, Karin Persson och Susanne Åkesson.

Den löpande fältverksamheten finansieras genom inkomster från guidning och försäljning. Till guidningen erhålles ekonomiskt stöd från SNV via Länsstyrelsens Miljövårdsenhet och från Vellinge kommun. Anslag ur Nils Olof Berggrens fond och Gustav Danielsens fond har erhållits för speciella projekt (Fotoprojektet, blåhakeprojektet, orienteringsexperiment).

Till dessa och till alla andra som engagerat sig i stationens verksamhet under 1992 framför vi härmed vårt hjärtliga tack.

## Referenser

- Gezelius, L. & Gustavsson, N. 1993. Tåkerns Fältstation. Fältarbete 1992. Mjölby.
- Karlsson, L., Persson, K. & Walinder, G. 1986. Ringmärkningen vid Falsterbo fågelstation 1985. -Anser 25: 93-112.
- Karlsson, L., Ehnbohm, S. & Walinder, G. 1991. Ringmärkningen vid Falsterbo fågelstation 1990. -Anser 30: 141-166.
- Karlsson, L., Ehnbohm, S. & Walinder, G. 1992. Ringmärkningen vid Falsterbo fågelstation 1991. -Anser 31: 109-120.
- Persson, C. 1986. Förmågan till viktökning hos rastande siskor. Fågelstudier, Band 3, Nr 2: 64-73.
- Pettersson, J. 1992. Fågelräkning vid Ottenby 1991. Rapport till SNV.
- Roos, G. 1984. Flyttning, övervintring och livslängd hos fåglar ringmärkta vid Falsterbo (1947-80). Anser Suppl. 13. Lund.
- SMHI. 1992. Väder och vatten. Norrköping.
- SMHI. 1993. Väderåret 1992. Norrköping.
- Staav, R. 1989. Åldersrekord för fåglar ringmärkta i Sverige -Aktuell lista 1989. -Vår Fågelvärld 48: 251-275.
- Svensson, S., Olsson, O. & Svensson, M. 1992. Förändringar i fågelfaunan. Rapport 4095 SNV. Stockholm.
- Österlöf, S. 1975. Annual Report for 1966 of the Swedish Bird-Ringing Office. Naturhistoriska Riksmuseet, Stockholm.



Under hösten fångades drygt 3500 kungsfåglar Foto: Jan Elmelid/N

## Summary

Daily trapping of migrants (mainly passerines) was carried out at Falsterbo (55.23 N, 12.50 E), southern Sweden, during spring and autumn of 1992. The trapping efforts at the standard sites, Fyren (lighthouse garden) and Flommen (reed bed area) are summarized in Table 1. Annual and seasonal totals of all species are given in Appendix. Out of a grand total of 20 606 birds ( $\bar{x}$  1980-89 = 23 645), 98% were trapped within the standardized trapping scheme (A-C in Appendix).

### A: Fyren (lighthouse garden) 21 March - 10 June

In spring 4100 birds of 55 species were ringed, which is slightly above the average for 1980-89 (4426). Most numerous were Robin 1291 ( $\bar{x}$  1980-89: 1112), Willow Warbler 621 (1545), Goldcrest 462 (193) and Siskin 717 (84). See also Table 2.

Highest daily totals were 615 on 8 April (Robin 351, Goldcrest 199) and 377 on 26 April (Robin 130, Siskin 180).

Among short or medium distance migrants numbers far more than averages were recorded in Wren (82) and Goldcrest (462, highest spring total ever). Also the high number of Siskins is remarkable. Most of the Siskins were trapped during a period of rainy weather in late April (289 ringed on the 28th).

Low figures were recorded in Redstart (29; average 1980-89: 103), Willow Warbler (621; 1545), Pied Flycatcher (5; 49) and Red-backed Shrike (6; 34), all of them the lowest spring totals ever. Probably this is an effect of the bad breeding results in 1991, but in Redstart and Red-backed Shrike there are also long-term negative trends.

Spring migration in 1992 was in most cases close to the "normal" time-table (Table 3). However, only 1% of the Robins were trapped in May, compared to an average of 20% and the extremely large proportions of 60% in both 1990 and 1991. These differences can, as often, be related to weather, and some periods in April with weather conditions favourable for migration made the Robins pass over "in time".

Out of 51 ringed Chiffchaffs, 43 were of the nominate subspecies *Phylloscopus c. collybita* and only 7 of the northern *P. c. abietinus*. Both the number and the proportion of *abietinus* is extremely low.

Rare birds caught in spring were one Greenish Warbler and two Serins.

### B: Fyren (lighthouse garden) 21 July - 10 November

During this period, 9899 birds of 57 species were ringed ( $\bar{x}$  1980-89: 13 171). Most numerous were Wren 795 ( $\bar{x}$  1980-89: 284), Robin 1662 (2271), Willow Warbler 897 (1932), Goldcrest 3515 (1622) and Siskin 559 (463). See also Table 4.

Highest daily totals were 873 on 28 September (Robin 301, Goldcrest 418) and 839 on 29 September (Wren 130, Robin 104, Goldcrest 459).

This was the third consecutive autumn when in general there were fewer long-distance migrants ringed than normal (i.e. average 1980-89). The breeding was performed during a period of extremely dry weather, and obviously the result was at least better than in 1991. Most long-distance migrants were trapped in numbers closer to the average (Table 4), and in some specific cases (Blackcap, Chiffchaff) quite high numbers were ringed.

Among medium and short-distance migrants the variations around the averages were great. Wren and Goldcrest were quite numerous, while other species like Dunnock, Song Thrush and Chaffinch were less numerous than normal. A period of cold weather with northerly winds in early October was favourable for migration but the birds did not concentrate at Falsterbo. Also, the migration of thrushes was extremely delayed, as a result of rich supplies of berries further north.

The number of Blue Tits (430) is in fact the lowest since 1983. The proportion of adults, 45%, was remarkably high. Normally only about 5% adults are recorded.

The rare species of the season was a Pallas's Warbler on 24 October. A Bluethroat was trapped on 23 October, which is a very late record.

**C: Flommen (reed bed area) 21 July - 30 September**

The total, 6203 ringed birds, is the fourth highest ( $\bar{x}$  1980-89: 5253). Most species trapped here are long-distance migrants, especially Acrocephalus-warblers, which were trapped in numbers high above the average (Table 5). The number of Sedge Warblers (853) is the highest ever recorded and the number of Reed Warblers the second highest. Apart from the long-distance migrants an extremely high number of Reed Buntings (781) were trapped during late September.

The highest daily total was 469 on 31 August (Sedge Warbler 148, Reed Warbler 284).

Obviously Sedge and Reed Warbler had a successful breeding season, and reports from breeding sites in Sweden indicate the same.

Rare birds ringed at this site were one Kingfisher and one Paddyfield Warbler (19 August).

**Recoveries**

Between 15 April 1992 and 15 March 1993, 74 recoveries were reported and 75 birds ringed elsewhere were controlled at Falsterbo. One of the most frequent species was Reed Warbler of which for instance 6 birds were recaptured in Belgium. Sedge Warblers were reported from Hungary and Italy (but none from Belgium). This indicates the different migration routes in these two species. Ringing sites of all Acrocephalus-warblers and Reed Buntings controlled at Falsterbo in 1992 are shown in Fig. 1.

A remarkable recovery was one of a Willow Warbler ringed in Italy on 3 May and recaptured at Falsterbo at dawn of 9 May, after a journey of more than 1400 kilometres (240 km a day)!

An Icterine Warbler was controlled six years after ringing. Since it was ringed as an adult it was at least 7 years old when re-trapped, and probably the oldest Icterine Warbler recorded in Sweden.

**Lennart Karlsson, Sophie Ehnbohm & Göran Walinder**

Falsterbo fågelstation, Fyren, 230 11 Falsterbo.



## Nya "Falsterboguiden"

Mer om fåglarna och forskningen i Falsterbo.

Över 800 ex redan sålda!

Format 240 x 175 mm (gamla "VF")  
156 sidor, över 100 färgbilder

**Pris 130:-** (porto tillkommer)

**Beställes från** Falsterbo fågelstation, Fyren,  
230 11 Falsterbo

*N.B. English edition will be published in autumn 1993*

## APPENDIX

Ringmärkta fåglar vid Falsterbo fågelstation 1992 fördelade på fångstlokaler. A: Fyren 21 mars - 10 juni. B: Fyren 21 juli - 10 november. C: Flommen 21 juli - 30 september. D: Fångst utanför standardprogrammet. E: Pulli.

Number of birds ringed at Falsterbo Bird Observatory in 1992 distributed on different trapping sites. A: Fyren 21 March - 10 June. B: Fyren 21 July - 10 November. C: Flommen 21 July - 30 September. D: Trapping outside the standard scheme. E: Pulli.

	A	B	C	D	E	SUMMA
Gräsand <i>Anas platyrhynchos</i>	1	-	1	-	-	2
Sparvhök <i>Accipiter nisus</i>	-	15	1	-	-	16
Tornfalk <i>Falco tinnunculus</i>	-	-	-	-	6	6
Vattenrall <i>Rallus aquaticus</i>	-	-	2	-	-	2
Småfläckig sumphöna <i>Porzana porzana</i>	-	-	1	-	-	1
Dvärgbeckasin <i>Limnocyptes minimus</i>	-	-	1	-	-	1
Enkelbeckasin <i>Gallinago gallinago</i>	-	-	1	-	-	1
Gluttsnäppa <i>Tringa nebularia</i>	-	-	2	-	-	2
Skogssnäppa <i>Tringa ochropus</i>	-	-	1	-	-	1
Grönben <i>Tringa glareola</i>	-	-	3	-	-	3
Hornuggla <i>Asio otus</i>	-	1	-	-	-	1
Kungsfiskare <i>Alcedo atthis</i>	-	-	1	-	-	1
Göktyta <i>Jynx torquilla</i>	2	1	-	-	-	3
Större hackspett <i>Dendrocopos major</i>	1	1	-	-	-	2
Backsvala <i>Riparia riparia</i>	-	-	68	-	-	68
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i>	4	-	160	-	-	164
Hussvala <i>Delichon urbica</i>	-	1	1	-	-	2
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	2	38	15	-	-	55
Ängspiplärka <i>Anthus pratensis</i>	-	1	1	1	-	3
Rödstrupig pipplärka <i>Anthus cervinus</i>	-	-	-	1	-	1
Gulärta <i>Motacilla flava</i>	-	1	85	-	-	86
Sädesärta <i>Motacilla alba</i>	7	1	6	-	-	14
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	82	795	72	2	-	951
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	115	238	134	-	-	487
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	1291	1662	75	-	-	3028
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	14	4	1	1	-	20
Blåhake <i>Luscinia svecica</i>	1	1	-	2	-	4
Svart rödstjärt <i>Phoenicurus ochruros</i>	10	3	-	-	-	13
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	29	99	3	1	-	132
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	3	2	41	-	-	46
Stenskvätta <i>Oenanthe oenanthe</i>	1	5	3	1	-	10
Koltrast <i>Turdus merula</i>	35	30	-	-	-	65
Björktrast <i>Turdus pilaris</i>	3	14	-	-	-	17
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	32	148	2	-	-	182
Rödvingetrast <i>Turdus iliacus</i>	4	4	-	-	-	8
Gräshoppsångare <i>Locustella naevia</i>	-	-	2	-	-	2
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	2	1	853	-	-	856
Fältsångare <i>Acrocephalus agricola</i>	-	-	1	-	-	1
Kärrsångare <i>Acrocephalus palustris</i>	15	-	104	-	-	119
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	48	34	3224	1	-	3307

	A	B	C	D	E	SUMMA
Trastsångare <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	-	-	1	-	-	1
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	52	32	3	-	-	87
Årtsångare <i>Sylvia curruca</i>	99	66	1	5	-	171
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	63	43	56	5	-	167
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	56	172	3	5	-	236
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	43	139	4	-	-	186
Lundsångare <i>Phylloscopus trochiloides</i>	1	-	-	-	-	1
Kungsfågelsångare <i>Phylloscopus proregulus</i>	-	1	-	-	-	1
Grönsångare <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	1	8	-	-	-	9
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	51	161	24	-	-	236
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	621	897	341	16	-	1875
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	462	3515	20	-	-	3997
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	31	41	-	-	-	72
Mindre flugsnappare <i>Ficedula parva</i>	4	-	-	-	-	4
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	5	110	2	-	-	117
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	1	40	-	-	-	41
Svartmes <i>Parus ater</i>	-	17	-	10	-	27
Blåmes <i>Parus caeruleus</i>	12	430	29	34	-	505
Talgöxe <i>Parus major</i>	8	210	1	72	-	291
Trädkrypare <i>Certhia familiaris</i>	2	22	-	-	-	24
Pungmes <i>Remiz pendulinus</i>	-	-	19	-	-	19
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	6	10	8	-	-	24
Varfågel <i>Lanius excubitor</i>	-	3	-	-	-	3
Skata <i>Pica pica</i>	-	2	-	-	-	2
Stare <i>Sturnus vulgaris</i>	14	1	3	-	100	118
Gråsparv <i>Passer domesticus</i>	-	8	-	-	-	8
Pilfink <i>Passer montanus</i>	-	30	2	-	-	32
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	77	111	4	-	-	192
Bergfink <i>Fringilla montifringilla</i>	1	6	-	24	-	31
Gulhämpling <i>Serinus serinus</i>	2	-	-	-	-	2
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	22	65	1	-	-	88
Steglits <i>Carduelis carduelis</i>	8	1	-	14	-	23
Grönsiska <i>Carduelis spinus</i>	717	559	33	77	-	1386
Hämpling <i>Carduelis cannabina</i>	17	6	-	17	-	40
Vinterhämpling <i>Carduelis flavirostris</i>	-	-	-	4	-	4
Gråsiska <i>Carduelis flammea</i>	6	10	1	5	-	22
Rosenfink <i>Carpodacus erythrinus</i>	4	-	1	-	-	5
Domherre <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	2	1	-	-	-	3
Stenknäck <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	2	-	-	-	-	2
Gulsparv <i>Emberiza citrinella</i>	1	63	-	-	-	64
Ortolansparv <i>Emberiza hortulana</i>	1	-	-	-	-	1
Sävsparv <i>Emberiza schoeniclus</i>	6	19	781	-	-	806
SUMMA Total	4100	9899	6203	298	106	20606
Arter Species	55	57	52	21	2	82